

Grikkland, ESB og Ísland

15. mars 2012

Samtök iðnaðarins

Jón Daníelsson

London School of Economics

www.RiskResearch.org

Hvernig við komumst hingað

Pólitískur vilji fyrir evrópskan samruna

- efnahagsbandalagið
- sameiginlegur gjaldmiðill
- Fyrirvararar árangurs
 - ríki færast frá hvort öðru
 - skuldabandalag (central fiscal authority, transfer union)
 - ekki auðvelt, Spánarreynslan

Maastricht skilmálar

- Fjárlagahalli ekki yfir 3%, skuldir ekki meira en 60%
- Ítalía, Grikkland, Belgía, Portúgal fengu inngöngu þrátt fyrir meiri skuldir
- Þýskaland og Frakkland hundsuðu skilmálana
- Einungis tvö lönd uppfylla nú skilmálana
- Evran er látin misheppnast

Grikkland

- Uppfyllti aldrei ákvæði en komst samt inn
- Falskir þjóðhagsreikningar, Eurostat átti að vita þetta
- Hröð skuldasöfnun
- Hraðar kauphækkanir
- Skuldir 160% af þjóðarframleiðslu - hækkandi
- Fyrir ESB engin ný sannindi. Hvers vegna kaus það að gera ekkert?

Hinn raunverulegi vandi

- Skuldir Grikkja 350 milljarðar evra
- Evrusvæði, VLF 15,000 milljarðar evra
- Harkalegar aðhaldsaðgerðir, hjálp smáskammtað út
- Grískum efnahag tortímt, kerfiskreppa í Evrópu og víðar

Mítan

- Grikkland enn með skuldir jafnvirði 120% af þjóðarframleiðslu þrátt fyrir 50 til 70% bailout
- Ítalía ræður naumlega við skuldir af þessari stærð, Argentína fór á hausinn þegar skuldir voru jafnvirði 40% þjóðarframleiðsu
- Þanþol grískra skulda nær þanþoli þeirrar argentínsku en þeirrar ítölsku

Hvað ætti ESB að gera

- 350 milljarðar eru næstum allir farnir í súginn
- Láta Grikkina halda áfram og fjarlægja óvissuna frá Evrópu
- Grundvallarvandinn enn til staðar

Vandinn

- Evrópuleiðtogar skildu ekki forsendur myntbandalaga
- Þeir fengu ekki ráð hjá þeim sem hafa glímt við skuldakreppur
- Þeir nota harkalegar aðgerðir til að refsa Grikklandi svo ekkert annað ríki freistist til að hegða sér eins
- Í raun eru þeir að tortíma evrópska efnahagnum

Framtíð Evrunnar 1

- Ef evrópskum leiðtogum tekst að leysa vandann
 - Framtíð evrunnar til milliskamms tíma björt
 - EB nálgast að verða skuldabandalag (transfer union)
 - Það er önnur krísa
- Evrópuleiðtogar læra ekki af mistökum annara
 - Vandinn verður að þungri kreppu
 - Pólítískur þrýstingur fyrir að yfirgefa ESB eykst
 - Öfgahægri flokkar í sókn
 - Illa fer fyrir evrunni og jafnvel Evrópusambandinu

Framtíð evrunnar 2

1. Leggja evruna niður
 1. Stofna skuldabandalag (central fiscal authority og political union)
 2. Vaða áfram
- Líklegasta lausnin: 3
 - Skapar eigin kerfiskrísu

Möguleikar Íslands

1. Gjaldeyrishöft um alla fyrirsjánlega framtíð
2. Afnema höftin, halda krónunni
3. Taka upp einhliða erlendan gjaldmiðil
4. Stefna að inngöngu í ESB og innleiða evruna

Gjaldeyrishöft

- Stefnumótun snýst um að leysa skammtímavandamál en hundsá langtíma afleiðingar
- Timinn sem þarf til að afnema höftin vanmetinn
 - mánuðir, eitt ár, mörg ár
- Vítahringur, milli skorts á trúvðugleika, gengisfalls og herðingu haftanna
- Með tímanum verða höftin dýrari og það verður líka dýrara að afnema þau

Besta leiðin

- Ákveða að aflétta höftunum með þriggja mánaða fyrirvara
- Undirbúa gjaldeyrisuppboð
- Undirbúa lausn fyrir þá sem munu verða verst úti ef gengið hrynur
- Styrkja trú á þessar aðgerðir með réttum skilaboðum um:
 - skatta, reglugerðir, beina erlenda fjárfestingu og bankavandamálið
- Borga AGS lánin, og ljúka sambandinu við AGS